

NR 3 HÖST 2025

Andrum

Information från Virestad–Härlunda församling i Svenska kyrkan

Tradition och förnyelse
– begravningsseder

Läs mer på sidan 4

Kyrkovalet är nära

Läs mer på sidan 6

Svenska
kyrkan

Jessica har ordet

Det kommer som en vila och stillhet. Över skogar, åkrar och ängar, men också över djur och människor. Våren och sommarens växtkraft har gjort sitt och nu är det tid för vila.

Även om sommarens varmaste dagar alltid är en personlig påfrestning för mig, som hellre har 25 minusgrader än 25 plus så älskar jag årstidernas växlingar och förundras hur finurligt och sinnrikt skaparen har ordnat det här på vår lilla plats på jorden. Att orden i bibelboken Predikaren blir så tydliga, "var sak har sin tid, det finns en tid för allt". Nu går vi mot den höga luftens och de sprakande färgernas stund, men också mot regnjackor och mössornas tid. En tid av uppstart och förändringar för många. Oro över vad som händer i förändring, nya skolor, kanske nytt jobb möter hopp och glädje för det nya. Det är myskvällans tid, med tända ljus och gemenskap framför sprakande brasor.

Hösten är ju också på många sätt en tid för att träffas och umgås. I vårt samhälle är många ensamma och här vill vi i kyrkan öppna upp för ny gemenskap när livet förändras. Varje vecka möts vi till gudstjänst med gratis fika till alla efteråt. Det finns träffar för gammal och ung. Så passa på att kolla in vår hemsida och se vad du skulle tycka vara spännande. Kanske Mariadagen, körsång eller Fredagsbus är något för dig?

Våra trevliga vaktmästare finns också tillhands på kyrkogårdarna och och pratar gärna om allt från skötselråd av plantor till livets svårigheter. För den som vill ha ett enskilt samtal finns vi också till hands. Det är bara att slå en signal till mig så bokar vi in ett möte.

Gud välsigne er alla!

Kram från

Jessica Fritzson, kyrkoherde

BETRAKTELSE

Valv

Köksfönstrets utblick mot världen..... Alltid lika vackert, oavsett hur vädret än är. Jag ser så många träd, men också så stor del, av det eviga valvet, över oss. Idag är det ljusblått, med vita, fluffiga tussar. Svalorna pilar omkring, högt i skyn. De vittnar om, att det blir en vacker dag.

Skatan har gjort sin morgonvandring på granntaket. Hon hittar alltid lite matnyttigt där, till sig själv och familjen. Oblygt flyger hon fram mot mitt fönster. Hon vet var hon hör hemma, människornas miljö är hennes självklara komfortzon., inget kan hota henne här.

Mina andra bevingade vänner, mot valvet, och i träden, är små och ganska sköra, men de bär på en obändig livsvilja. Dessa lever med ständigt hot av fara. Gladan cirkulerar i skyn. Höken susar snabbt över taken. Katten lurar i buskarna. Min lekfulla hund, med världens varmaste hjärta, springer gärna fram mot en fågel på marken, och blir Så förvånad, när den flaxar iväg, med ett tjatrande varningsläte. Kanske lurar fågeljaktinstinkten någonstans långt därinne i hans pudelgener, till trots, den utpräglade sällskapshund pudeln varit sedan hundratals år tillbaka.

Jag är så rik, i allt det här! Allt är så vackert runtomkring mig, så levande. Jag är så levande! Jaa... här och nu, under det eviga valvet, där allt hålls samman och allt har ett syfte och en funktion, här får jag vara en liten pusselbit. Den lyckliga pusselbiten!

Helen Andersson

ANDRUM REDAKTION:

Ulla Sigfridsson, redaktör
Jessica Fritzson, ansvarig utgivare
Ulrika Björkman
Katarina Norlander

Omslagsfoto: Pixabay

Grafisk produktion: Löwex Trycksaker AB

Upplaga: 1300 ex

**Svenska
kyrkan**

Just nu

Mariadag – *En stund för vila och att hämta kraft*

**Den 23 november
bjuder vi in till en heldag
för återhämtning i höstmörkret.**

Brunch och bön i sockenstugan i Virestad, skönhetsvård, yoga i kristen kontext och hälsotips och fika på Langes. Dagen börjar kl 11 och slutar cirka kl 18. Vid kl 13 blir det modepromenad och musik på Langes.

Dagen avslutas med Helig Dans i Virestads kyrka. Linda Berglund, kyrkoherde i Vislanda-Blädinge församling leder oss i dansen som är en form av bön. Läs mer nedan.

**Anmälan senast måndag 17/11
kl 12** till Jessica Fritzson:
jessica.fritzson@svenskakyrkan.se,
tel 0476-23015. Ingen kostnad.

Ett samarbete mellan Virestad-
Härlunda församling och Langes.

Välkomna hälsar Jennie och Jessica!

DET HÄR ÄR HELIG DANS

I början av 1990-talet myntade prästen Maria Rönn begreppet Heliga danser efter att ha gått en cirkeldans-ledarutbildning vid Findhorn Foundation i Skottland. Tillsammans med Marie-Louise von Malmberg bjöd hon in till dansseminarier och återinförde på så sätt cirkeldansen i kyrkan. Maria Rönn startade 1994 en dans-ledarutbildning på Ansgarsliden i Sigtuna. Innan dess hade Lucie Minne lett utbildningar i Helande cirkeldans på stiftelsen Stjärnsund i Dalarna. 1997 utgavs Maria Rönn's bok Heliga danser – dans som rit och bön.

Heliga danser är den dansform som är mest utbredd inom Svenska kyrkan och under åren 2016–2018 undersökte Svenska kyrkans nationella satsning Dansa tro–Dansa liv hur gemensam dans berikar gudstjänsten och förkroppsligar tron. Dansen ses här även som ett sätt att återknyta till Svenska kyrkans judiska rötter – Jesus var jude och många judar dansade, och dansar fortfarande, under sina gudstjänster i tempel och synagogor.

Ny på jobbet

Under sommaren har ni säkert sett **Karl-Henrik Johansson** arbeta på våra kyrkogårdar. Karl-Henrik är anställd som vaktmästare, men kommer även att hjälpa till att spela vid gudstjänster och att leda konfirmandgrupper. Många av er känner säkert igen honom från Hävi-spelmän där han är gitarrist. Karl-Henrik har en mångårig erfarenhet av Svenska kyrkan, han sitter med i församlingens kyrkoråd, har varit kyrkvård i Härlunda och har arbetat som vaktmästare i Tingsryds pastorat.

Magnus går vidare!

Efter många år som kantor i församlingen på heltid, kommer **Magnus Björkman** nu att gå över på 50% till Skatelövs och Västra Torsås församlingar. Vi önskar honom lycka till där, och är glada att berätta att han kommer att finnas kvar hos oss på viss tid även framåt, vilket ni ser i gudstjänstschemat på sista sidan.

Vi är glada att berätta att **Katarina Norlander** blir kvar i vår församling. Hon kommer att ansvara för barnkörerna och barngrupperna. Katarina kommer också att ha vissa kantorsuppgifter. En annan viktig arbetsuppgift är att ha ansvar för Pehr Hörbergs hus.

HÅLL UTKIK PÅ VÅR FACEBOOKSIDA:

Snart drar barngrupperna igång: Barnkörerna, Fredagsbus och Kyrkis.

Tradition och förnyelse – begravningsseder

Mycket är sig likt när det gäller begravningsseder – även om en del har förändrats. Dödsannons i lokaltidningen är en sed som uppkom för vanligt folk från 1920-talets början. Innan dess var det förbehållet kungligheter och andra storheter. Inbjudan till begravningsgudstjänsten skedde brevledes, gärna genom bud.

Klockan stannades

Innan vårdhem av olika slag fanns, skedde i regel dödsfallet hemma.

Generationerna levde tillsammans på gården – i undantagsstugan fick de gamla sin vård och skötsel tills de dog. Det var i regel av en eller flera kvinnor utanför familjen som hade som syssla att ta hand om de döda i byn eller socknen. Kistan var ofta hemsnickrad av fina brädor som kanske sparats i många år just för detta tillfälle.

Den döde kläddes ibland i brudgumsskjortan eller brudsärken som också sparats för detta tillfälle. Ett rum i stugan, logen eller dylikt kläddes för att fungera som likrum. Inne i huset täcktes fönstren för med vita lakan, lika så täcktes speglar och bilder med världsliga motiv över. Klockan i rummet stannades vid tiden för dödsfallet. Ett bord med ljusstakar och en uppslagen bibel. Hackat en- eller granris på golvet fullbordade arrangemanget.

Avfärd till kyrkan

Innan avfärd till kyrkan skulle alltid en liten andakt hållas, så kallad utfärdsbön. Var inte prästen närvarande hölls andakten av någon av gästerna som hade gåvan och modet att stå inför folk. Kistan med den avlidne bars av byborna till kyrkogården på en särskild bår innan man började köra med häst och vagn.

Begravning

Begravningen skedde ute vid graven före gudstjänsten. Efter gudstjänsten samlades man i hemmet för gravöl, inte sällan rikligt tilltaget både vad gällde mat och dryck. Det skilde sig inte mycket från dåtidens bröllopsfester.

Sorgklädsel

I Ljungby invigdes 2004 ett begravningsmuseum som är indelat med små temarum; information om dödsfallet, likrum hemma, gravöl, begravningsminnen, kyrksal, kläder och smycken med mera. Möjlighet finns att lyssna till olika ringningsseder samt musikval vid begravning.

I muséets samlingar ser vi lite olika kläder, sorgband/ knappar, smycken m.m. Seden med sorgsmycken sägs härstamma från drottning Viktoria av England, som gick sorgklädd resten av livet sedan hon blivit änka efter prins Albert. Idag hittar vi knappast någon som går sorgklädd, förutom vid begravningsgudstjänsten. Svart har blivit en modfärg, kvinnor bär svarta strumpor till vardags, något som var otänkbart fram till 1970-talet.

Källa: Ljungby begravningsmuseum,
www.svenskakyrkan.se/ljungby/begravningsmuseum.

Fest i Virestads hembygdsgård

Hembygdsföreningen fyller 100 år i år och detta firades rejält söndagen den 10 augusti. Det bjöds på hembakade kakor, kaffe och tårta och friluftsgudstjänst där HäVi spelmän stod för en stor del av musiken.

Det vimlade av folk som ville vara med och fira. På programmet stod utställningar, en tipspromenad, polkagriskokning, "Buskspel" med HäVi spelmän och "Lilla Antikrundan" där Anders Granrot värderade medhavda antikviteter. Harry Eriksson kåserade om föreningens historia.

Vädret var fint, sol och en del moln, och lagom temperatur.

Gudstjänsten leddes av kyrkoherde Jessica Fritzson och kantor Magnus Björkman.

Det blev ett riktigt bra kalas!

Text och bild: Ulla Sigfridsson

KYRKOTAL 2025

– i praktiken

Röster om Kyrkovalet

EIVOR EKMAN

Jag bodde i Lappland och drev en liten gård i 20 år. Då var jag mycket aktiv inom kyrkan och har alltid trivs med att vara i kyrkan. Jag har inte tänkt så mycket på valet, men det är viktigt att rösta för att påverka. Det är bra folk i Virestad och jag trivs jättebra här. Ibland hjälper jag till med servering i församlingshemmet. Tycker att prästerna idag är mer enkla och äkta än de var förr.

INGER ARVIDSSON

Jag har varit kyrkvård i mer än 20 år och även suttit som ordförande i kyrkofullmäktige. Tycker kyrkovalet är viktigt, eftersom det ger människor möjlighet att påverka hur kyrkan ska fungera när det exempelvis gäller vilken verksamhet vi ska satsa på. Vi har också många byggnader som vi har vård och omsorg om, det är viktigt att ta tillvara på vårt kulturarv.

HAMPUS FRITZSON

Jag ska rösta för första gången i kyrkovalet, det får man när man fyllt 16 år. Det är viktigt att få vara med och bestämma vad som ska ändras i kyrkan. Jag tycker att man ska satsa mer på barn- och ungdomsverksamhet, det är så man kommer in i kyrkans värld. Själv är jag ungdomsledare i en församling och det är kul. En dag kanske jag själv ställer upp som kandidat i kyrkovalet.

Den 21 september är det kyrkotal i hela Sverige. Det kommer också att vara möjlighet till för- tidsröstning fr o m 8 september.

Vem får då rösta och hur går det till?

Rösträtt har alla som

- Tillhör Svenska kyrkan
- Fyllt 16 år senast valdagen 21 september 2025
- Är kyrkobokförd i Sverige.

Alla som är röstberättigade får i början av september ett röstkort hem till sin adress enligt folkbokföringen. Där finns bl a uppgift om vilka val du får delta i, vilken vallokal och tider som gäller för dig.

För distrikt Härlunda (gamla Härlunda församling) gäller Härlunda Sockenstuga som vallokal 21 september, kl 9–11 samt 16–20.

För distrikt Virestad (gamla Virestad församling) gäller Virestad Sockenstuga som vallokal 21 september, kl 9–13 samt 18–20.

OBS! Boende i Eneryda med omnejd kan också lämna sina röster i Eneryda Församlingshem under valdagen 21 september, kl 9–11 samt 15–18. Tyvärr finns denna information inte med på röstkortet.

Pastorsexpeditionen i Virestad är öppen för förtidsröstning 8–21 september:

8–13 samt 15–20 september kl 9–11.
11 och 18 september dessutom kvällsöppet, kl 17–20.
21 september kl 9–13 samt 18–20.

När du ska rösta – Glöm inte att ta med röstkort och giltig legitimation.

*Välkommen till din röstlokal
– din röst är värdefull*

Kyrkotal 2025

Höst på kyrkogården

Först vill vi vaktmästare tacka alla som sköter om sina gravar så fint. Det är vi väldigt glada för. Tänk på att det är bra om du tar hem dina krukor och vasar nu under hösten så de inte spricker under vintern.

Allhelgona är en viktig helg för oss alla som vill minnas de som gått före. Smycka gärna graven och om ni vill så går det bra att köpa gravljus i kyrkan.

Är du intresserad av att köpa skötsel av den eller de gravar du är ansvarig för så kan du kontakta expeditionen för mer information. Se kontaktuppgifter här intill.

Med önskan om en fin höst!

/hälsar vaktmästarteamet

Redskap för små personer

Nu finns det redskap anpassade för barn och mindre personer på våra kyrkogårdar. Alla behöver ha möjlighet att besöka och sköta sina gravar. Vi hoppas att skottkärror, vattenkannor och spadar i mindre format ska underlätta.

Kontakt

ÖPPET PASTORSEXPEDITIONEN: Torsdagar 9–12
Besvarar frågor kring dop, vigsel, begravning,
gravrätter, gravskötsel & lokalbokning

Kanslist: **Ulrika Björkman** 0476-230 01
ulrika.bjorkman@svenskakyrkan.se

Kyrkoherde: **Jessica Fritzson** 0476-230 15
jessica.fritzson@svenskakyrkan.se

Kantor: **Magnus Björkman** 070-524 09 66
magnus.bjorkman@svenskakyrkan.se

Kyrkvaktmästare: **Mats Martinsson** 0476-601 08
mats.martinsson@svenskakyrkan.se

Kyrkvaktmästare: **Madeleine Åberg** 0476-230 13
madeleine.berg@svenskakyrkan.se

Kyrkvaktmästare: **Karl-Henrik Johansson**
karl-henrik.johansson@svenskakyrkan.se

Kantor/assistent: **Katarina Norlander**
katarina.norlander@svenskakyrkan.se

Kyrkorådets ordförande:
Börje Olofsson 070-825 12 19

VIRESTAD-HÄRLUNDA FÖRSAMLING
Pehr Hörbergs väg 25, 343 73 VIRESTAD

Virestad-harlunda@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/virestad-harlunda

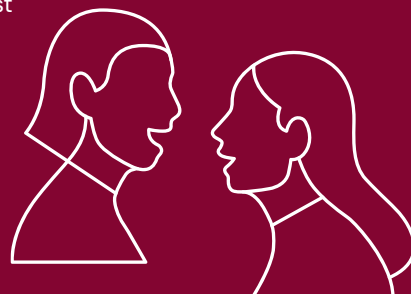
Facebook.com/virestadkyrka/
Instagram: virestad_harlunda_forsamling

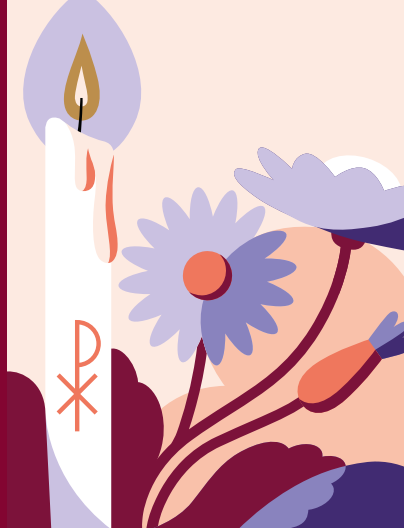
BEHÖVER DU NÅGON ATT PRATA MED?

Församlingens präst finns till hands för enskilda samtal och själavård. Det finns även möjlighet till sjukkommunion (nattvard i hemmet) och bikt. Prästen har tystnadsplikt. Kontaktuppgifter, se ovan.

Jourhavande präst når du via 112 alla kvällar mellan kl 21.00–06.00. Prästen har tystnadsplikt. Du når även Jourhavande präst via chatt eller e-post. Mer information finns på www.svenskakyrkan.se/jourhavandeprest

Gudstjänster just nu i våra kyrkor

KALENDARIUM 21 september – 23 november 2025

TORSDAG 11/9

14.00 Härlundagården, andakt

SÖNDAG 14/9

10.00 Virestad kyrka, mässa

Katarina Norlander, Jessica Fritzson. Efter mässan blir det kyrkogårdsvandring med Bo Håkansson

ONSDAG 17/9

18.30 Eneyda församlingshem, gudstjänst

SÖNDAG 21/9

10.00 Härlunda kyrka, gudstjänst.

Magnus Björkman, Jessica Fritzson

Kyrkoval. Läs mer på sidan 6.

17.00 Virestad kyrka, familjegudstjänst.

Kyrkokören, Lilla och Stora oktaven.

Inskrivning konfirmander,

Magnus Björkman, Jessica Fritzson

Kyrkoval. Läs mer på sidan 6.

TORSDAG 25/9

14.00 Härlundagården, andakt

LÖRDAG 27/9

9.00 Härlunda sockenstuga, Kvinnofrukost

SÖNDAG 28/9

10.00 Härlunda kyrka, musikgudstjänst

Katarina Norlander, Mats Lindström

SÖNDAG 5/10

10.00 Virestad kyrka, familjegudstjänst

Lilla och stora oktaven

Katarina Norlander, Jessica Fritzson

TORSDAG 9/10

14.00 Härlundagården, andakt

SÖNDAG 12/10

16.00 Härlunda kyrka, Älgmålsbön. HäVi spelmän

och visor med Karl-Henrik Johansson

Enkel måltid efteråt

Magnus Björkman, Jessica Fritzson

18.00 Virestad kyrka, Älgmålsbön. HäVi spelmän

och visor med Karl-Henrik Johansson

Enkel måltid efteråt

Magnus Björkman, Jessica Fritzson

ONSDAG 22/10

18.30 Eneyda församlingshem, gudstjänst

SÖNDAG 19/10

10.00 Härlunda kyrka, mässa.

Anki Lindeqvist med vänner, Jessica Fritzson

TORSDAG 23/10

14.00 Härlundagården, andakt

SÖNDAG 26/10

10.00 Virestad kyrka, gudstjänst. Eneyda

sånggrupp. Katarina Norlander, Jessica Fritzson

FREDAG 31/10

11.00 Virestad kyrka, andakt och soppa

Magnus Björkman, Leif Adolfsson

12.30 Härlunda kyrka, andakt,

Soppa från 11.30

Magnus Björkman, Leif Adolfsson

LÖRDAG 1/11

16.00 Virestad kyrka, minnesgudstjänst

Kyrkokören, Lena Müller

Magnus Björkman, Jessica Fritzson

SÖNDAG 2/11

16.00 Härlunda kyrka, minnesgudstjänst

Kyrkokören, Lena Müller

Magnus Björkman, Jessica Fritzson

ONSDAG 5/11

18.30 Eneyda församlingshem, gudstjänst

TORSDAG 6/11

14.00 Härlundagården, andakt

SÖNDAG 9/11

17.00 Virestad kyrka, "Gränslost"

Magnus Björkman, Leif Adolfsson

LÖRDAG 15/11

9.00 Härlunda sockenstuga, Kvinnofrukost

SÖNDAG 16/11

10.00 Härlunda kyrka, mässa. Anki Lindeqvist

med vänner, Jessica Fritzson

SÖNDAG 23/11

11.00 "Mariadagen". Läs mer på sidan 3.

17.00 Virestad kyrka, gudstjänst med heliga danser

Linda Berglund, Jessica Fritzson

Söndagen

den 14 sept

blir det kyrko-
gårdsvandring

med Bo Håkansson

efter mässan kl 10

i Virestads kyrka.

Nu finns **våra gudstjänster**
och aktiviteter i kalendern
på hemsidan.

Om du har en mobiltelefon är det ännu enklare: ladda ner appen **Kyrkguiden**. När det är gjort öppnar du appen och klickar på ikonerna "Kyrkor" och där kan du söka på vilken eller vilka kyrkor du vill se. Klicka på kyrkan du valt och där ser du vad som är på gång. Vill du spara den som favorit så klickar du på hjärtat. Nästa gång du går in i appen väljer du hjärtat längst till höger där det står "min sida" och då får du upp de favoriter du valt.

Gilla oss på Facebook,
följ oss på Instagram och
besök gärna vår hemsida:
www.svenskakyrkan.se/virestad-harlunda

Med reservation för feltryck, ändringar och tillägg. Du vet väl att du hittar aktuellt program i **kalendern på vår hemsida**, www.svenskakyrkan.se/virestad-harlunda, och i **appen Kyrkguiden**.

Svenska kyrkan